Gemeente Geertruidenberg

Raadsvoorstel

Zaaknummer:

Aan	: Raad van Geertruidenberg
Raadsvergadering	: 20 april 2023
Agendanummer	:
Onderwerp	: Initiatiefvoorstel actieve informatieplicht en geheimhouding

Voorstel

1. Nieuwe afspraken te maken tussen raad en college als het aankomt op informatiestromen c.q. actieve en passieve informatieplicht en geheimhouding en daarmee de bestaande convenanten actieve informatieplicht en geheimhouding te herzien;
2. Gemeenteraden in de regio op te roepen te acteren om zaken die zich afspelen in de regio en waar zij grip op dreigen te verliezen, binnen hun invloedsfeer te houden door goede afspraken te maken met hun colleges over actieve informatieplicht en geheimhouding.

Inleiding

Goede, openbare informatievoorziening en verantwoording vanuit het college en elk van zijn leden aan de gemeenteraad over het gevoerde lokale en regionale beleid is cruciaal voor een raadslid om zijn of haar taak uit te oefenen.

We zien dat steeds meer maatschappelijke dossiers de lokale raadstafel niet meer halen. De raad wordt vaak nog wel geïnformeerd via raadsinformatiebrieven of regionale informatiesessies; maar een openbaar, lokaal debat vindt niet meer plaats. De standpunten zijn regionaal achter de schermen ingenomen; de rol van de raad wordt gemarginaliseerd. De opgaven zijn -zogezegd -te complex om over te laten aan lokale politici. Lokale politici wordt daarmee het recht ontnomen om met hun bevolking te spreken over zaken die er voor hen echt toe doen. Vertrouwen in politici neemt daarmee verder af.

Waar de lokale democratie wordt gepasseerd, de raad zijn invloed verliest, of zaken onbespreekbaar worden doordat geheimhouding wordt opgelegd dient de raad te acteren om zaken binnen zijn invloedssfeer te houden. Raadsleden let op uw zaak! De raad dient hierbij een actieve rol te spelen en dient er op toe te zien dat hij voldoende informatie krijgt van het college.

Bijgaand initiatiefvoorstel wil bovenstaande kwestie agenderen en het gesprek onderling en met het college aangaan; liefst ook in de regio.

Rondom complexe maatschappelijke thema's zoals o.a. wonen, jeugd, afval, veiligheid, gezondheid en duurzaamheid werken gemeenten, groot en klein, in toenemende mate met elkaar samen binnen diverse -al dan niet- juridische constructies. Burgemeesters en wethouders schaken en schakelen daartoe in de regio op heel veel strategische tafels. Vaak worden zij daartoe gedwongen via landelijke wetgeving.

Ook in Geertruidenberg zien we steeds vaker dat er vanuit de regio op tal van dossiers door wordt gedenderd en intern strak wordt gestuurd op eensgezindheid in beleid en communicatie binnen de groep deelnemende gemeenten. Wethouders en burgermeesters dienen hun raden "onder controle" te hebben en het proces wordt niet zelden zo uitgestippeld dat het raden lastig tot onmogelijk wordt gemaakt om te sturen of te controleren. Het opleggen van geheimhouding wordt daarbij actief als instrument ingezet. Het wringt regelmatig als het aankomt op het democratisch gehalte van stukken die regionaal tot stand zijn gekomen. Desondanks gaat het dan soms nog fout en lekt een bericht uit naar de pers.

Uiteraard handelt het college met een mandaat van de gemeenteraad en dient dit mandaat vervolgens ook gerespecteerd te worden. De vraag die daarbij hoort wordt evenwel steeds urgenter: wat is het mandaat van burgemeesters en wethouder dan in de regio? Gaat het "gemeenschappelijke belang" van de regio – wat dat dan ook mag zijn- altijd boven het plaatselijke belang? Dient een wethouder of burgemeester het hoofd te buigen voor de regio, terwijl hij of zij toch eerst en vooral is benoemd c.q. voorgedragen door de

gemeenteraad en daar tegenover ook verantwoording –actief en passief- verschuldigd is over het gevoerde beleid.

Beoogd effect

- ➢ **Informatievoorziening vanuit het college is zoveel mogelijk toegesneden op de behoeften van de raad; we maken hierover nieuwe afspraken.**

In GKader 2023 is het volgende opgenomen:
“Om als gemeenteraad onze taak goed uit te voeren, is het belangrijk dat de informatievoorziening en verantwoording vanuit het college goed is. Dat geldt zowel voor de actieve als de passieve informatievoorziening. Het is van belang dat de informatievoorziening vanuit het college zoveel mogelijk is toegesneden op de behoeften van de raad”.

Daarbij is aangegeven dat we als raad en college met elkaar in gesprek gaan om de informatiebehoefte en informatiestroom vanuit het college op elkaar af te stemmen.

Zo bestaat vanuit Gemeentebelangen, CDA en de SVP in ieder geval de behoefte om belangrijke raadsvoorstellen te voorzien van informatie met wie het college heeft gesproken en deze vergezeld te laten gaan van gespreksverslagen of notulen.

Door middel van bijgaand initiatiefvoorstel willen we dat gesprek faciliteren. Uiteindelijk zal dit leiden tot wellicht een nieuw convenant actieve en passieve informatie informatieplicht en nieuwe afspraken over geheimhouding.

De landelijke wetgever doet er in ieder geval alles aan om de informatiepositie van de raden te versterken. Zie ook hieronder.

- ➢ **De regio is niet langer een zwart gat voor de raad**

Per collegelid dient inzichtelijk te worden gemaakt op welke tafels in de regio wordt geschakeld en geschaakt en hoe delegatie of mandaat zijn geregeld.

Het college en elk van zijn leden dient actief en passief verantwoording af te leggen. Actief ziet o.a. op het toezenden van informatie in de vorm van raadsvoorstellen. raadsinformatiebrieven en bijpraten. Passieve verantwoording ziet op het beantwoorden van vragen of het opvragen van inlichtingen.

Argumenten

Onderstaande juridische verwijzingen beargumenteren en onderkennen het belang van een sterke informatiepositie van de raad. Zij verdienen blijvend aandacht van raad en college.

- *De convenanten actieve informatieplicht en geheimhouding 2015*
  In de nasleep van de WSG-affaire hebben raad en college een tweetal convenanten afgesloten; te weten het convenant actieve informatieplicht en het convenant geheimhouding.

Aan het belang van transparant, tijdig en juist de raad informeren werd na de WSG-affaire veel gewicht gehecht. De documenten zijn dan ook lijvig en kenmerkend voor die periode. Wellicht is nu de tijd rijp om deze te herzien en toe te spitsen op de huidige behoeften van raad en college?

- *De Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur*
  De informatiepositie van de gemeenteraad is per 1 april 2023 versterkt nu artikel 88, vijfde lid van de Gemeentewet het volgende bepaalt:
  “indien het college of de burgemeester overeenkomstig het tweede of derde lid informatie verstrekt aan een commissie waarin leden van de raad zitting hebben, verstrekt het college of de burgemeester die informatie tevens aan de raad”.
  Qua informatiepositie is hiermee niet langer sprake van eerste- of tweederangsraadsleden. Wat in het geheim gedeeld wordt met een enkel raadslid, dient ook gedeeld te worden met de hele raad.

- *Wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen*
  Met deze wijziging krijgen volksvertegenwoordigers meer invloed op dit soort samenwerkingen en kunnen ze die beter controleren.
  Voorbeelden zijn het recht een zienswijze in te dienen, het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie voor raadsleden. Ook krijgen raadsleden meer invloed op het functioneren van een regeling, bijv. via verplichte afspraken over evaluatie van de regeling en de verplichting om afspraken te maken over de gevolgen van uittreding voor de uittredende deelnemers. Daarnaast komen er extra controlebevoegdheden, zoals de mogelijkheid om een gezamenlijke enquête uit te voeren naar het functioneren van de gemeenschappelijke regeling als geheel.

- *Artikel 155 Gemeentewet*
  Dit artikel behandelt het vragen- en interpellatierecht. Deze bepaling is ingevoerd bij de Wet dualisering gemeentebestuur met het oog op het versterken van de positie van de gemeenteraad.

- *Artikel 169 Gemeentewet*
  Het college en elk van zijn leden afzonderlijk zijn aan de raad verantwoording schuldig over het door het college gevoerde bestuur. Zij geven de raad alle inlichtingen die de raad voor de uitvoering van zijn taak nodig heeft. Zij geven de raad mondeling of schriftelijk de door een of meer leden gevraagde inlichtingen, tenzij het verstrekken ervan in strijd is met het openbaar belang.

Kanttekeningen
Collegeleden dienen collegeleden van andere gemeenten aan hun zijde te vinden om meer transparant te kunnen werken in de regio. Dit is geheel in lijn met de nieuwe wijzigingen op de Wet gemeenschappelijke regelingen. Het kan niet bestaan dat collegeleden van de ene gemeente collegeleden van de andere gemeenten onder druk zetten om NIET naar de raden te gaan. Artikel 169 Gemeentewet is daar heel duidelijk over.

De regio zijn we zelf. We kunnen ervoor kiezen om ons zelf onder druk te zetten of ervoor kiezen om dat niet te doen; of uit te kijken naar een gulden middenweg.

De zorg over het “zwarte gat van de regio” dient actief en breed uitgedragen te worden door raadsleden richting hun college. Een oproep daartoe juichen wij toe.

Financiën
-

Uitvoering
Tijdens de raad debatteert van 13 april en de raad besluit van 20 april gaan wij graag het gesprek aan met raads- en collegeleden.

Bijlagen
-

Een ontwerpbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

Hoogachtend,

De fracties van Gemeentebelangen,
CDA en de SVP

De raad van de gemeente Geertruidenberg;

Gelezen het voorstel van de fracties van Gemeentebelangen en CDA

Gelet op artikel 87, 155 en 169 van de Gemeentewet;

Besluit

1. Nieuwe afspraken te maken tussen raad en college als het aankomt op informatiestromen c.q actieve en passieve informatieplicht en geheimhouding en daarmee de bestaande convenanten actieve informatieplicht en geheimhouding te herzien;
2. Gemeenteraden in de regio op te roepen te acteren om zaken die zich afspelen in de regio – en waar zij grip op dreigen te verliezen- binnen hun invloedsfeer te houden door goede afspraken te maken met hun colleges over actieve informatieplicht en geheimhouding.

Aldus vastgesteld in zijn openbare vergadering van 20 april 2023

Geertruidenberg,

de raad voornoemd,

de griffier, de voorzitter,

K.M.C. Millenaar M. Witte